

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 221/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Martinom Lieskovským, advokátom, Farská 40, Nitra, proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 5/2017 a proti postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžk 38/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 5/2017 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžk 38/2020 (ďalej len „napadnuté konanie najvyššieho správneho súdu“). Sťažovateľ sa domáha primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur a priznania náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia (ďalej len „okresný úrad“) rozhodnutím z 3. augusta 2016 povolil stavebníkovi Jaguar Land Rover Slovakia s. r. o. osobitné nakladanie s vodami pre v rozhodnutí špecifikované vodné stavby. Okresný úrad následne

rozhodnutím z 27. októbra 2016 zmenil v časti výrokovú časť rozhodnutia z 3. augusta 2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutia“).

3. Proti rozhodnutiu okresného úradu podal sťažovateľ správnu žalobu podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), o ktorej krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 11 S 5/2017 z 15. januára 2020 tak, že ju zamietol.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší správny súd rozsudkom č. k. 1 Sžk 38/2020 z 27. septembra 2021 zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom krajského súdu a najvyššieho správneho súdu v napadnutých konaniach.

6. Sťažovateľ poukazuje na to, že ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, „*ktoré súvisí s radom ďalších rozhodovacích procesov v rámci administratívnych povolení v súvislosti s Vybudovaním strategického parku v Nitre v súvislosti s ktorým, mi boli tiež boli vyvlastnené pozemky v území Strategického parku a to za náhradu, ktorá je cca o 7,5 mil. Eur nižšia ako je výška týchto nehnuteľností určená znaleckými posudkami, ktorými disponujem... Z uvedeného vyplýva, že sa ma takmer všetky konania ohľadne vybudovania Strategického parku v Nitre, bytostne dotýkajú, nakoľko sa tu manipuluje s mojimi nehnuteľnosťami, v súvislosti s ktorými tvrdím, že som bol nezákonne vyvlastnený, nakoľko nebola splnená základná podmienka vyvlastnenia, ktorou je poskytnutie primeranej náhrady.*“.

7. Sťažovateľ zároveň poukazuje na to, že namietal [REDAKOVANÉ] – prednostu okresného úradu, ktorý bol prednostom (štatutárnym orgánom) v rokoch 2016 – 2020, keď jednotlivé odbory okresného úradu boli vyvlastňovacím orgánom, resp. špeciálnym stavebným úradom, čo sa týka sťažovateľovi vyvlastnených pozemkov v prospech MH Invest, s. r. o. Prednosta [REDAKOVANÉ] sa následne v júni 2021 stal prokuristom MH Invest, s. r. o., čo vzbudzuje pochybnosti o jeho nepredpojatosti v čase, keď vykonával funkciu prednostu. Sťažovateľ následne poukazuje na ďalšie okolnosti, z ktorých vyvodzuje existenciu spriazneného vzťahu prednostu okresného úradu v čase rozhodovania okresného úradu voči MH Invest, s. r. o. Poukazuje tiež na to, že stavebné konanie sa sčasti týkalo vybudovania mimoúrovňovej križovatky práve na jemu vyvlastnených pozemkoch s tým, že táto stavba mala byť aj v rozpore s územným plánom mesta Nitra.

8. Okresný úrad musel byť predpojatý už v čase vydávania predmetných rozhodnutí týkajúcich sa špecifikovaného strategického parku, preto správny súd mal tieto skutočnosti zohľadniť „*aj nad rámec žalobných dôvodov postupom podľa § 134 ods. 2 písm. b) SSP, keďže je zrejmé, že takáto vada tu musela byť už v čase vydania správneho rozhodnutia...*“.

9. Sťažovateľ sa nestotožnil s právnym názorom správnych súdov – krajského súdu a najvyššieho správneho súdu týkajúcim sa jeho námietky, že preskúmané rozhodnutia vydal vecne nepríslušný orgán.

10. Sťažovateľ tiež spochybňuje spôsob, akým sa správne súdy vysporiadali s jeho námietkou o neposudzovaní vplyvov na životné prostredie v súvislosti s vybudovaním strategického parku

v Nitre. Najvyšší správny súd len odkázal na rozsudok krajského súdu s tým, že krajský súd sa s touto námietkou vysporiadal dostatočne. Sťažovateľ následne rozsiahlo argumentuje v prospech svojho tvrdenia, že v predmetnej veci neboli vplyvy na životné prostredie dostatočne posudzované.

11. Správne súdy sa so všetkými uvádzanými skutočnosťami *«riadne nevysporiadali, keďže predmetná investícia mala byť posudzovaná z hľadiska vplyvov na životné prostredie v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) zákona o EIA, čo predložením „nového“ zámeru (fáza 2) uznal stavebník stavebnej činnosti „Automotive Nitra Project“.*».

12. Podľa sťažovateľa konajúce súdy nesprávne posúdili jeho námietku, *«že nielen samotné navrhované činnosti, ale aj samotný strategický park musí podliehať procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, minimálne vo forme zisťovacieho konania. Takéto administratívne konanie jednoznačne malo predchádzať všetkým ostatným konaniam, a to tak zisťovaciemu konaniu na zámer „Automotive Nitra Project“, či „Automotive Nitra Project - fáza 2“, a teda aj všetkým povolovacím konaniam, keďže nemôže dôjsť k posudzovaniu a následnému povoleniu jednotlivých investícií v rámci strategického parku, keď nebol posúdený samotný strategický park.»*.

13. Z uvedeného dôvodu ani stavby, ktoré sú predmetom preskúmaných rozhodnutí, neboli podrobené posudzovaniu vplyvov na životné prostredie.

14. V tomto smere sťažovateľ tiež poukazuje na odlišný postup (ktorý je v zhode s jeho právnou argumentáciou), ktorý bol pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie zvolený pri veľkosti porovnateľnom strategickom parku Haniska.

15. Sťažovateľ tiež namietal, že nemôže byť vo verejnom záujme, *„aby pre jedného držiteľa osvedčenia o významnej investícii - MH Invest s. r. o. bol vyvlastnený môj pozemok pre iného držiteľa osvedčenia o významnej investícii - Jaguar Land Rover, keďže práve tento môj pozemok sa nachádza hlboko v areáli závodu JLR a je nesporné, že je obklopený len pozemkami vlastníka JLR!“*.

16. Postupom stavebného úradu došlo k ujme na právach sťažovateľa, ale zároveň bolo porušené aj právo na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy. V tomto kontexte tiež poukazuje aj na postup príslušných ústredných orgánov štátnej správy v súvislosti so *„Strategickým územím Valaliky“*.

17. Na dovŕšenie ochrany porušených práv podľa ústavy a dohovoru je podľa sťažovateľa potrebné mu priznať primerané finančné zadosťučinenie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom krajského súdu a najvyššieho správneho súdu v napadnutých konaniach.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

19. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv

a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

20. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť, ktorú mohol podať proti rozhodovaniu krajského súdu alebo aj proti jeho konaniu (porovnaj § 440 ods. 1 SSP). Najvyšší správny súd o kasačnej sťažnosti rozhodol rozsudkom z 27. septembra 2021. Uplatnenie právomoci najvyššieho správneho súdu takto vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať opodstatnenosť námietok sťažovateľa proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní.

21. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde] – odhliadnuc od toho, či v odôvodnení ústavnej sťažnosti možno vôbec identifikovať takú argumentáciu, ktorou sťažovateľ namieta „postup“ krajského súdu v napadnutom konaní.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho správneho súdu v napadnutom konaní:

22. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

23. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

24. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

25. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a v) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na

začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až u) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

26. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

27. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom. Zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom teda je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petitu), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, t. j. takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

28. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 255/2021), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia ústavnej sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu.

29. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom ustanovenou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

30. Sťažovateľ formuluje petit ústavnej sťažnosti tým spôsobom, že k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru došlo „*postupom Najvyššieho správneho súdu... vo veci vedenej pod sp. zn. ISŽk/38/2020...*“. Aj v odôvodnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že „*porušovateľom základného práva sťažovateľa je Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v rámci konania vedeného pod spisovou značkou ISŽk/38/2020...*“. Taktiež uvádza, že „*právoplatným rozhodnutím, ktorým došlo k porušeniu mojich základných práv a slobôd je postup Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v rámci konania vedeného pod spisovou značkou ISŽk/38/2020...*“.

31. Uvedenému vymedzeniu petitu ústavnej sťažnosti nezodpovedá odôvodnenie ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovateľ uvádza argumentáciu, ktorou vyjadruje rozdielny právny názor na otázku, o ktorej rozhodovali preskúmané rozhodnutia, a na túto otázku predchádzajúce skutočnosti (týkajúce sa celkovo procesu realizácie špecifikovanej investície v Nitre). Právny názor na predmet konania je však vyjadrený v rozhodnutí súdu. V petite ústavnej sťažnosti však žiadne

rozhodnutie sťažovateľ neoznačuje. Obdobne v odôvodnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ nenamieta také skutočnosti, ktoré by zodpovedali „postupu“ najvyššieho správneho súdu. Z uvedeného je zrejmé, že existuje vecný rozpor medzi formuláciou petitu ústavnej sťažnosti a odôvodnením ústavnej sťažnosti.

32. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti priložil rozsudok krajského súdu č. k. 11 S 5/2017-594 z 15. januára 2020 a rozsudok najvyššieho správneho súdu č. k. 1 Sžk 38/2020 z 27. septembra 2021, ktoré však nijako neoznačuje v petite ústavnej sťažnosti. Pritom aj z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta postup najvyššieho správneho súdu v napadnutom konaní, nie však jeho rozhodovanie, resp. jeho rozhodnutie.

33. Petit ústavnej sťažnosti neobstojí ani z toho hľadiska, že sťažovateľ sa v petite nedomáha ochrany svojich práv relevantným spôsobom, keď neformuluje petit takým spôsobom, aby došlo k náprave porušenia ním označených práv predovšetkým v systéme správneho súdnictva. Ak totiž sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti namieta právne posúdenie špecifikovanej právnej otázky najvyšším správnym súdom, bol povinný v petite vyjadriť rozhodnutie, v ktorom najvyšší správny súd vyjadril uvedený právny názor (ktorý sťažovateľ považuje za ústavne neudržateľný) a zároveň mal sformulovať požiadavku kasácie (zrušenia) rozhodnutia najvyššieho správneho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namiesto toho však sťažovateľ v petite formuloval len požiadavku na výrok o porušení označených práv a následne len požiadavku na výrok o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, čím sa v zásade domáha len kompenzačného aspektu uplatnenia právomoci ústavného súdu, a nie aj jeho kasačného aspektu, ktorý by bol zjavne viac spôsobilý viesť k náprave sťažovateľom namietaných skutočností.

34. Rozsah nedostatkov ústavnej sťažnosti je taký, že ústavný súd nemal priestor na to, aby svojím zásahom (či už vo forme výzvy na doplnenie ústavnej sťažnosti, alebo vlastnou aktivitou) odstránil tieto nedostatky ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýkalo len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale najmä esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti (nedostatočnej formulácie petitu a vecného rozporu petitu ústavnej sťažnosti a jej odôvodnenia), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 58/2019, I. ÚS 351/2019).

35. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že označené nedostatky zákonom ustanovených náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

36. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

37. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovujú ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti a taktiež spôsobilý petit, resp.

petit vecne korešpondujúci s odôvodnením ústavnej sťažnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu